

WACHTEN OP GODS ANTWOORD

Lezen:

Habakuk 2:1-10 (SV)

Inleiding

Habakuk worstelt met een vraag die ook vandaag herkenbaar is: waarom laat God onrecht zo lang bestaan? Hij heeft gezien hoe geweld en goddeloosheid onder Gods volk de overhand krijgen. Vervolgens heeft hij gehoord dat de HEERE de Chaldeeën zal gebruiken om te oordelen. Maar juist dat roept nieuwe vragen op. Hoe kan God een gewelddadig en hoogmoedig volk inzetten tegen een volk dat weliswaar schuldig is, maar toch niet zo verdorven lijkt als de vijand?

In het gedeelte dat voor ons ligt, trekt Habakuk zich niet terug in onverschilligheid. Hij zoekt de HEERE op. Hij wacht, luistert en verwacht een antwoord. Dat antwoord geeft geen eenvoudige verklaring van alle wegen van God, maar wel een vaste belofte: de HEERE regeert, de hoogmoedige zal niet standhouden en de rechtvaardige zal leven door geloof. Dat is een boodschap voor mensen die leven in een wereld waarin macht, bezit en succes vaak lijken te winnen.

Bijbelstudie

Habakuk begint met zijn houding: “Ik stond op mijn wacht.” Hij vergelijkt zichzelf met een wachter op een muur of versterkte plaats. Een wachter kijkt uit, maar is ook alert op een boodschap. Habakuk heeft zijn klacht bij de HEERE neergelegd. Nu wacht hij op wat God zal spreken en zelfs op wat hij zal antwoorden wanneer hij door God bestraft wordt. Dat laatste laat zien dat Habakuk niet alleen een antwoord van God verwacht, maar ook bereid is zich door dat antwoord te laten corrigeren.

Dat is wezenlijk voor gebed en Bijbelstudie. Wij brengen onze vragen bij God, maar doen dat niet als rechters die van Hem rekenschap eisen. Wij wachten als mensen die afhankelijk zijn. Gods antwoord kan onze gedachten bevestigen, maar het kan ze ook ombuigen. De vraag is daarom niet alleen: “Krijg ik antwoord op mijn waarom?”, maar ook: “Ben ik bereid te luisteren naar wat God werkelijk zegt?”

De HEERE draagt Habakuk op het gezicht duidelijk op tafelen te schrijven. Het gezicht is de openbaring die God geeft: Zijn boodschap over het komende oordeel en de uiteindelijke uitkomst. Het moet helder worden opgeschreven, zodat iemand die voorbijloopt het kan lezen.

Gods woord is niet bedoeld als een geheim voor een kleine groep ingewijden. Het moet bekend zijn, bewaard worden en doorgegeven worden.

De opdracht om duidelijk te schrijven vraagt ook iets van ons. Gods boodschap mag niet worden vermengd met menselijke speculaties of vage verwachtingen. In een tijd van snelle berichten en vele meningen is het nodig om helder te blijven bij wat de HEERE zegt. Niet onze indrukken, maar Gods openbaring geeft richting.

Daarbij klinkt een belangrijke tijdsaanduiding: het gezicht is voor een bestemde tijd. Het zal niet onmiddellijk zichtbaar worden, maar het zal zeker komen. Wanneer het lijkt alsof God vertraagt, betekent dat niet dat Hij vergeten is wat Hij heeft beloofd. Het wachten stelt het geloof op de proef. Habakuk krijgt niet te horen dat hij alles snel zal begrijpen. Hij krijgt wel de verzekering dat Gods woord niet liegt en niet achterblijft.

Dat is een moeilijke, maar troostrijke waarheid. Wij meten Gods trouw vaak af aan de snelheid waarmee Hij handelt. De HEERE leert ons echter wachten op Zijn tijd. Verwijl Hij, zo luidt de boodschap, verbeid Hem. Dat wachten is geen passief nietsdoen. Het is volhouden in vertrouwen, terwijl de omstandigheden nog niet veranderen.

In vers 4 wordt het beslissende onderscheid gemaakt. De ziel van de hoogmoedige verheft zich; hij is niet recht in zichzelf. Hij vertrouwt op eigen kracht, eigen bezit en eigen plannen. Daartegenover staat de rechtvaardige, die door zijn geloof zal leven. Het geloof is hier geen vlucht uit de werkelijkheid. Het is juist het vasthouden aan God terwijl de werkelijkheid donker en bedreigend is.

De rechtvaardige leeft niet doordat hij de toekomst kan overzien, maar doordat hij zich aan de HEERE toevertrouwt. Zijn leven rust niet op macht of bezit. Hij hoeft Gods handelen niet zelf af te dwingen. Dat betekent niet dat hij geen vragen heeft. Habakuk heeft juist veel vragen. Maar onder die vragen blijft hij staan op Gods belofte.

Daarna richt de HEERE de aandacht op de vijand. De Chaldeeër is trouweloos, trots en onverzadigbaar. Zijn ziel staat wijd open als het graf: hij wil steeds meer volken onderwerpen en steeds meer bezit verzamelen. De machtige lijkt grenzeloos, maar God laat zien wat er werkelijk in hem leeft. Achter zijn politieke en militaire kracht zit een onverzadigbare begeerte.

Vervolgens klinken de weeën, de aanklachten van God. De eerste aanklacht betreft het vermeederen van wat niet van hem is en het opladen van dik slijk. De beeldspraak laat zien hoe iemand zich met buit en schuld bedekt. Hij stapelt bezit op dat hij door geweld heeft verkregen. Wat voor hem rijkdom lijkt, wordt voor hem een last die hem uiteindelijk zal verpletteren.

De vraag “hoe lange?” klinkt vanuit de volken die onder zijn macht hebben geleden. De onderdrukten lijken machteloos, maar zij zullen niet voor altijd zwijgen. Onverwacht zullen zij opstaan. Zij die anderen hebben beroofd, zullen zelf beroofd worden. De rollen keren om. Niet

omdat de volken uit zichzelf de geschiedenis beheersen, maar omdat de HEERE het onrecht aan het licht brengt en vergelding voltrekt.

De reden voor het oordeel is concreet: bloed van mensen en geweld tegen het land, de stad en alle inwoners. God ziet niet alleen grote machtsstructuren; Hij ziet de slachtoffers, de verwoeste plaatsen en de mensen die door geweld worden getroffen. Macht die zich verrijkt ten koste van anderen, staat tegenover God schuldig.

De tweede wee-uitspraak richt zich op iemand die met kwade gierigheid voor zijn huis verzamelt. Hij wil zijn nest hoog stellen om veilig te zijn voor het kwaad. Het beeld van een hoog nest doet denken aan een roofvogel die zich onbereikbaar waant. De machthebber zoekt zekerheid door bezit, positie en onaantastbaarheid.

Maar juist daar ligt zijn schaamte. Hij beraadslaagt schande voor zijn huis. Wat hij als bescherming opbouwt, wordt zijn aanklacht. Hij denkt zijn naam en toekomst veilig te stellen, maar door het uitroeien van volken zondigt hij tegen zijn eigen ziel. Zonde beschadigt niet alleen anderen; zij keert uiteindelijk ook tegen de zondaar zelf terug.

Dit gedeelte spreekt daarom scherp tot ieder die verantwoordelijkheid draagt. Het gaat niet alleen over dictators of oorlogsmachten. Ook in kleiner verband kunnen mensen bezit, invloed of aanzien gebruiken om zichzelf veilig te stellen. De vraag is of wij leven vanuit hoogmoedige zelfhandhaving of vanuit vertrouwen op de HEERE. De tekst waarschuwt tegen een leven waarin “meer” nooit genoeg is en waarin veiligheid wordt gezocht zonder God.

Tegelijk is dit geen oproep tot moedeloosheid. De HEERE heeft het laatste woord. Zijn oordeel kan lang op zich laten wachten, maar het staat vast. Zijn belofte vraagt om geloof dat volhoudt. Wie op Gods woord wacht, staat niet leeg te wachten. Hij ontvangt een vaste grond onder de voeten: de rechtvaardige zal door zijn geloof leven.

Gespreksvragen

1. Wat leert Habakuks houding op de wacht u over bidden en wachten op Gods antwoord?
2. Waarom moest het gezicht duidelijk op tafelen worden geschreven?
3. Wat betekent het volgens u dat Gods belofte voor een bestemde tijd is?
4. Waarin verschilt de hoogmoedige van de rechtvaardige in vers 4?
5. Hoe wordt de onverzadigbare begeerte van de machthebber beschreven?
6. Welke vormen van onrecht worden in de eerste wee-uitspraak aangeklaagd?
7. Waarom wordt de poging om een veilig “nest” te bouwen juist een schande?
8. Op welk gebied wordt u geroepen om meer vanuit geloof dan vanuit zelfhandhaving te leven?